

TRÍ muži

V

automobilu

jako Jerome K. Jerome napsal

MIROSLAV MACEK

Tři muži v automobilu

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

Miroslav Macek

Tři muži v automobilu – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

TŘI muži

V

automobilu

jako Jerome K. Jerome napsal

**MIROSLAV
MACEK**

Copyright © Miroslav Macek, 2019
Cover illustration and illustrations © Štěpán Janík, 2019
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7597-338-2
ISBN e-knihy 978-80-7597-366-5 (1. zveřejnění, 2019)

PŘEDMLUVA

Bez mučení přiznávám, že když jsem byl ponouknut, abych se pokusil napsat pokračování *Tří mužů ve člunu (o psu nemluvě)* Jeroma Klapky Jeroma, ihned jsem ten nápad zavrhl.

Ta kniha sice patří mezi mé knihy nejoblíbenější, a pokud bych si mohl vzít na pustý ostrov jen jednu jedinou knížku, byla by to právě ona, ale právě z tohoto důvodu se má hlava té myšlence ihned vzepřela.

Když jsem však dodatečně hledal racionální argumenty tak prudkého vnitřního odmítnutí a vyjmenoval v duchu anglické prostředí, viktoriánskou dobu konce 19. století a propojení veselých historek s naučnými pasážemi z anglické historie, zároveň jsem začal přemýšlet, jak by to vše šlo obejít, aniž by tím příliš utrpěl styl původního díla.

Nic mne nenapadlo a trvalo téměř rok, než jsem náhodně narazil na zajímavou ranou historii prvních Benzových automobilů a pojal nápad vyslat Jeroma, Jiřího a Harrise na cestu do

Miroslav Macek

Kopřivnice – Nesseldorfu a namísto anglických reálií popsat tehdejší prostředí německé, české a moravské.

Výsledek usilovné práce (zvláště týkající se detailů tehdejších železných tratí, nádraží a reálií měst) máte před sebou a doufám jen, že vám opětovně přinese zábavu a trochu toho poučení.

MIROSLAV MACEK

kapitola PRVNÍ

Harris zešílel – Záhadný Gustav – Neuvěřitelná nakažlivost akutního šílenství – Hrozná pravda vychází najevo – Harrisova zvláštní přesvědčovací schopnost – Nelsonův chvat – Setrvalá provokace Němců a Francouzů – Podivná Jiřího útěcha

V okamžiku, kdy Harris náhle zešílel, jsme seděli, pokuřovali a mlčeli. Tedy Jiří, William Samuel Harris, já a Montmorency, který ovšem jediný z nás nekouří.

V jednom okamžiku nic nenasvědčovalo blížícímu se ataku šílenství, to však v další vteřině propuklo v plné síle a změnilo na nekrátký čas naše poklidné životy v jeden velký vír událostí. Jarní odpolední slunce, které určitě také nic netušilo, staromilsky nakukovalo poněkud zaprášeným oknem do mé pracovny a po průchodu Harrisovou sklenicí s whisky a kostkami ledu vytvářelo na stěně zajímavé pohyblivé obrazce.

Harris, doposud ve stavu mezi rozvážným zadumáním a hlubokým spánkem, náhle otevřel oči, upřel na nás pronikavý pohled a hlasem Caesara vynucujícího si pozornost senátu pronesl:

„Potřebujeme nutně změnu. Naše těla i duše pod tíhou každodennosti úpí. Naplánoval jsem proto cestu do středu Evropy, kde můžeme nejen zhlédnout nový samohybný vůz, ale dokonce v něm i podniknout dobrodružný výlet. Poznáme tak v krátké době množství tamních přírodních i kulturních krás.“

Naše konsternované mlčení zřejmě považoval za souhlas, ačkoli dozajista dobře ví, že s doširoka otevřenými ústy a pokleslou bradou dost dobře odpovídat nelze. „Už jsem o tom napsal Gustavovi a ten nám to vřele doporučuje,“ dodal.

Vzhledem k tomu, že jediný Gustav, kterého velmi zprostředkovaně znám, je dávný švédský král Gustav zvaný Vasa, kvůli němuž jsem kdysi ve škole obdržel známku vyšší číselné hodnoty a doma pak pár pohlavků, měl jsem Harrisovo náhlé propuknutí šílenství za více než zřejmé. Kdo při smyslech by také psal dávno mrtvému králi, a dokonce se chlubil jeho odpovědí? Nemluvě o tom, že Švédsko, pokud tedy nedošlo k pokračování třicetileté války, které by uniklo méj pozornosti, rozhodně neleží ve středu Evropy.

Doposud jsem se domníval, a tentokrát nikoli zprostředkovaně, nýbrž z vlastní zkušenosti, že nejnakažlivějším onemocněním jsou spalničky, ale v příštím okamžiku jsem musel svoji domněnku poopravit, neboť Jiří s neuvěřitelnou rychlostí proměnil otevřená ústa v orgán mluvy a souhlasil: „Konečně nápad, který nás vy-táhne z ubíjející šedi současného žití!“

Instinktivně jsem se posunul i s křeslem co nejdále ke stěně, přičemž jsem málem zranil Montmorencyho, který prchal ze dveří, jako by venku zahlédl ohaře nebeského, žeroucího mu z misky oblíbené sousto, a s hrůzou vyčkával, kdy náказа dorazí ke mně. Nedorazila, nicméně nedalo se říct, že by mne to jakkoli uklidnilo.

Nemám totiž podobná překvapení již od dětství rád a na chvíle, kdy se mne matka jala bez předchozího varování navlékat do svátečních šatů s nabádáním, abych se u strýce Podgera choval jako slušně vychovaný mladý muž a už nikdy o tetině bábovce neříkal, že mi chutí připomíná bláto na dně potoka, do kterého jsem nedávno spadl, stále vzpomínám s časem neumenšenou nechutí. Stejně jako na chvíle, kdy jsem byl skálopevně přesvědčen o tom, že množství večer zkonsumovaných nezralých švestek mne jednoznačně opravňuje k vynechání školní docházky, pročež mne matka překvapivě rychle přesvědčila o opaku. Těž v dospělém věku mne různá překvapení vždy zaskočí, byť by mohlo jít i o věc v podstatě radostnou, kupříkladu když mi můj nakladatel bez předchozího varování vyplatí honorář včas, a nikoli po několika osobních urgencích v mých nejhorších šatech, které jinak nosím jen na zahradu. Ale abych se vrátil k současnému vyprávění...

Po několika rychlých doušcích whisky, při nichž už cvakot mých zubů o sklenku nebyl téměř slyšet, jsem se vzpamatoval natolik, že jsem nejprve podotkl, aby Jiří laskavě mluvil vždy jen za sebe, neboť já žádnou ubíjející šed' žití nepociťuji. Chápu, že jeho každodenní vyspávání v bance od deseti do čtyř, nepočítám-li tedy sobotu, kdy jej probudí a vyhodí už ve dvě, na něho takto

působit může. Harrisovi jsem pak hlasem starostlivého přítele majícího oprávněné obavy o jeho zdraví položil logickou otázku, zda se náhodou nezbláznil.

Harrisova odpověď však předčila má nejhorší očekávání. Jistý rakouský hrabě Gustav Pötting-Persing, kterého Harris osobně dobře zná z toulek po londýnských hospodách, jež absolvovali během poslední londýnské hraběcí návštěvy, před nedávnem ve Vídni založil jakýsi klub majitelů samohybů (jak vidno, degenerace šlechty nepostihuje toliko Anglii) a stal se jeho králem. Pardon, prezidentem. Na jeho počest pak dalších několik nadšenců (to řekl Harris, já bych je nazval nezodpovědnými šílenci) pojmenovalo v jakési zapadlé vísce mocnářství tam vyrobený samohybný vůz President. Přijeli s ním slavně do Vídně a věnovali jej klubu k výuce stejně postižených bláznů. A vzhledem k tomu, že byl pan hrabě seznámen s Harrisovou nezměrnou zálibou v pivu, kterým tamní kraj nadmíru oplývá, a víska je kupodivu z hlavy království lehce dostupná po železnici, nabídl mu zprostředkovat zhlédnutí a případnou výpůjčku některého z tamních samohybů, a to včetně chauffera, který s námi cesty za poznáním krajiny a domorodců absolvuje za říditky ušlechtilého stroje. Harris to s díky přijal, a protože sdílená radost je dvojnásobná radost, jak ihned neopomněl zdůraznit, rád Jiřího i mne uvítá na palubě či na tom, co vlastně takový automobil místo paluby má.

Bylo tedy vlastně rozhodnuto. Vy totiž neznáte Harrisovu zvláštní schopnost nenápadně prosadit jakýkoli svůj nápad, ale uvedu vám nedávný příklad.

Já: „Zítřa má být výjimečně krásné počasí. Co byste řekli pikniku v Greenwichi?“

Jiří: „Skvělý nápad.“

Harris: „Co když bude pršet?“

Já: „Předpověď počasí v *Timesech* mluví o krásném dnu s menší kupovitou oblačností.“

Harris: „Jistě. Zřejmě jsi zapomněl, jak jsi tu menší kupovitou oblačnost minulého léta pumpoval ze sklepa až do půlnoci.“

Já: „To byla výjimka. Obvykle se dějí věci obvyklé, kdežto věci výjimečné dějí se toliko výjimečně.“

Harris: „O zítřejším výjimečném počasí jsi ale začal mluvit ty.“

Jiří: „Tak můžeme jet jednu cestu vlakem. Třeba tam, když budeme mít piknikový koš ještě plný. Alespoň se s ním nemusíme celou tu dálku tahat.“

Já: Smutně vzdychám nad Jiřího ústupností, zapříčiněnou jeho absolutní nechtí k jakékoli námaze.

Harris: „Kdo by se tahal s piknikovým košem? V Greenwichi znám skvělou tavernu Trafalgar s krásným výhledem na řeku, takže přírody si užijeme do sytosti. Přitom kvalitní jídlo a pití máme zaručeno, aniž bychom se s ním museli tahat. Dám si nejprve steak s pepřovou omáčkou...“ A několik dalších minut vypočítává, co si objedná k jídlu a pití.

Já: Marně se snažím upamatovat, jestli v širokém okolí Londýna existuje nějaká hospoda, kterou Harris nezná.

Harris, využívaje mého mlčení, které pokládá za souhlas:

„Vzhledem k tomu pravděpodobnému dešti bych rovnou koupil zpáteční jízdenky.“

Jiří: „Takže domluveno. V neděli v deset sraz na nádraží Waterloo.“

Ano, dopadl jsem přesně jako admirál de Villeneuve u Trafalgaru. Harrisově „Nelsonovu chvatu“ prostě nelze odolat.

Nyní sice šlo o věc mnohem vážnější (samozřejmě ne v porovnání s bitvou u Trafalgaru), ale výsledek, jak jsem se oprávněně obával, bude stejný. Osobně jsem doposud ten d'áblův vynález, který Harris nazývá automobilem, již několikrát spatřil a vesměs šlo o výrobky Francouzů či Němců (nedají a nedají si pokoj a neustále nás musí něčím provokovat). Také jsem před časem četl o úspěšném úsilí jistého pana Lawsona, který tyto stroje vyrábí v Coventry, aby získal povolení jezdit po veřejných cestách absurdní rychlostí 14 mil za hodinu. V duchu jsem se ovšem již rozhodl, že pokud by mělo Harrisovo šílenství přejít do progresivní fáze a umanut si jet některým z Lawsonových automobilů kupříkladu až do Prahy, v takovém případě že bych se přesvědčit nedal. Pravý muž přesně ví, kde jsou hranice, za něž nikdy neustoupí.

Dopili jsme sklenice a Harris se rozloučil s tím, že se příštího večera pustíme do plánování. Jiří, odcházejе s ním, se ve dveřích otočil, usmál se na mne a pravil: „Hlavu vzhůru, starý brachu! Právě započíná největší dobrodružství našeho života!“

Nějak jsem se nemohl zbavit dojmu, že útěcha vypadá zcela jinak.

kapitola DRUHÁ

Montmorency ovlivněn studiem českých dějin – Harrisovy plány – Auguste Victoria – Nepřekonatelné argumenty a Nellie Blyová – Harris a mořská nemoc – Harrisovo laudáció na jednu pruskou zvyklost náhle přerušeno – Tři druhy cestovatelů – Čtvrtý druh cestovatelů? – Jednání odročeno

Příštího večera jsme se opět sešli v mé pracovně, naplnili sklenky, nacpali a zapálili si dýmky (pochopitelně kromě Montmorencyho) a Harris se nám chystal předestřít svoji představu dobrodružné cesty.

Montmorency poklidně ležel na svém místě na předložce u krbu a vypadal, že spíše nostalgicky vzpomíná na svoji matku, než aby se mu hřbet ježil hrůzou z věcí příštích. Vzpomněl jsem si, jak mi ráno nahlížel přes rameno při listování vídeňským vydáním *Geschichte von Böhmen*, to abych si připomenul a ozřejmil některé historické momenty a reálie, neboť předem varován, lépe

vyzbrojen. Narazil jsem při tom též na drobnou zmínku o jakémisi tamním venkovském mysliteli, jenž snad, podle jména soudě, měl něco společného s Chelsea. Tento myslitel hledal spásu světa v zemědělských pracích a jeho životním krédem bylo „neodpírati zlému“. První část jeho učení se musela Montmorencymu velice zamlouvat, neboť jeho záliba v obdělávání půdy hrabáním, obzvláště v okrasných částech zahrady, nezná mezí. Navíc Montmorency zastává zásadu, že čím vzácnější a dražší rostlina, tím hlubší a širší musí být vyhrabaná díra. Novinkou mi však bylo, že též přejal zásadu „neodpírati zlému“, neboť jsem jej doposud vytáhl za kůži na krku, vrčícího a škrábajícího, ze 162 pouličních rvaček, nemluvě o tom, že si pár lidí přišlo na pěkných pár šilinků, když na něj vsadili jako na nejlepšího krysaře. Jeho současný výraz „ach, jak bych si přál pro tento hříšný svět udělat něco, co by ho činilo lepším a vznešenějším“ zásadě venkovského myslitele velmi nasvědčoval.

Chvilí jsem planě přemítal, zda má v rodokmenu též německé předky jako naše panovnice, ale z úvah mne vytrhl burácivý Harrisův hlas.

Prohlásil, že naše dobrodružná výprava začne pořádně až v Southamptonu, kde se nalodíme na luxusní parník Auguste Victoria, vracející se z Nového Yorku do Hamburku. Nechceme se přeci ochudit o zážitek započít putování luxusní a rychlou lodí, chloubou společnosti HAPAG. Na moji okamžitou námitku, že plavba na této lodi zcela určitě ztenčí naše úspory v bance, se Harris jal mazlivými slovy, které bych od něho rozhodně neočekával, popisovat interiér lodi, její imponantní osvětlení v podobě cherubů

s žárovkami v rukou, kužárnu v gotickém slohu, a hlavně skvosty nabízené na jídelním lístku. Jiří takticky mlčel, takže veškeré chabé námítky jsem musel uplatnit já (zkuste však něco namítat proti luxusním kabinám a jehněčímu páji, roastbeefu, cumberlandské šunce, rolce z telecího jazyka či galantíně z krocana, abych zmínil jen ty nejsilnější Harrisovy argumenty). Ani s Montmorencyho pomocí jsem po ranní četbě českého myslitele nemohl pranic počítat.

S ohledem na stav svého bankovního konta jsem se však nevzdával, a to až do okamžiku, kdy Harris pravil, že touto lodí přicestovala do Southamptonu (a poprvé se zde dotkla na své slavné cestě kolem světa za 72 dní půdy Británie) Nellie Blyová, napodobitelka Verneova Philease Fogga, slavná americká žurnalistka, která kvůli reportáži z blázince neváhala předstírat šílenství. V tu chvíli mně totiž došlo, že s Harrisem je to přesně naopak – v touze po plavbě touto luxusní lodí, a hlavně po všech lahůdkách, které budou na palubě, jen předstírá, že je normální. A protože s duševně nemocnými lidmi je zbytečné se o čemkoli dohadovat, bylo o začátku naší cesty rozhodnuto.

Osobně cestuji lodí rád, ale měl jsem trochu strach o Jiřího, neboť moře bývá někdy bouřlivé. Jiří prohlásil, že moře přímo miluje, jen si není jist, zda cesta lodí bude vyhovovat i mně a Harrisovi. Harris je ovšem známý tím, že se při každé vhodné příležitosti holedbá historkami o plavbách přes Kanál, během nichž jako jediný cestující tráví čas na horní palubě tlacháním s kapitánem či prvním důstojníkem, zatímco ostatní pasažéři jsou zalezlí s příšernou mořskou nemocí v podpalubí.

Já jsem Jiřího uklidnil poznámkou, že žaludeční nevolnost si odbydu již při placení lodního lístku, kdežto na lodi se vynasnažím přijít si v jídelně za ty peníze řádně na své.

Harris pokračoval: „V Hamburku nasedneme do vlaku, který vyjíždí z příhodně pojmenovaného nádraží, a to Berlínského, do hlavního města císařství a cestu po této nejdelší německé trati využijeme ke studiu základů českého jazyka, abychom nebyli při cestě automobilem podobni ztracencům na poušti.“

Poté se pustil do laudácia na pruskou zvyklost pojmenovávat nádraží natolik srozumitelně, že i malé dítě s drobnou poruchou soustředění lehce pochopí, kam vlaky z kterého nádraží míří. Nevím, jak dlouho by byl schopen hovořit, kdyby ho Jiří nezastavil záluďnou otázkou, má-li tomu rozumět tak, že z Berlínského nádraží v Hamburku odjíždějí vlaky pouze do Berlína, a jak by se zachovalo i zcela soustředěné dítě, kdyby kupříkladu chtělo odcestovat z Hamburku do Celle, kam vlaky z Berlínského nádraží jezdí též.

Harris se uraženě odmlčel, čehož jsme s Jiřím využili k hovoru o možné návštěvě drážďanské galerie Zwinger. Rádi bychom se přesvědčili, že si Goethe nevymýšlel, když po zhlédnutí tamních sbírek prohlásil, že údivem nenachází slov. Jiří znalecky prohlásil, že se nesmírně těší na Raffaelovu *Sixtinskou madonu*, jenže jak znám Jiřího, nejděle stejně postojí před Giorgioneho *Spící Venuší*.

Harris nikdy nevydrží dlouho mlčet, a tak záhy prohlásil, že nevidí důvod, proč by si měl prohlížet nějaké obrazy při nepohodlné chůzi a postávání, navíc bez dýmky a sklenky po ruce,

když si je může stejně dobře, ne-li lépe, prohlédnout v poklidu domova v knize. Využije tedy volné chvíle k návštěvě pivovarské restaurace v Lesním zámečku, proslavené pečenými vepřovými nožičkami na černém pivu.

Harris zjevně patří ke třetímu druhu cestovatelů. První druh tvoří ti, kteří beze známek únavy putují od jednoho kopce ke druhému, aby po zdolání strmých svahů a rozlitych potoků vzdychali nad krásami spatřenými z vyhlídky, a to i za deště či husté mlhy. Pokud je součástí jejich putování nějaká ta neschůdná horská soutěska nebo nebezpečně se kymácející lávka přes řeku, překypují radostí a štěstím.

Druhý druh sestává z milovníků umění, kterým jsou jakékoli výhledy do kraje lhostejné, zato si však nenechají ujít jediný kousek starého kamene zazděný kdesi nahoře ve zdi, o celých kostelích, palácích, zámečcích a tamních obrazárnách ani nemluvě.

Zříceniny jsou pak pro ně opiem, které je přivádí do naprostého transu, přičemž platí úměra, že čím výše jsou položené a čím jsou zpustlejší, tím je trans větší.

Třetí druh, do kterého, jak jsem již předeslal, patří Harris, putuje od jedné pivnice, hospody, restaurace či pivovaru k dalšímu a dalšímu zdroji jídla a pití, aniž by přitom získal sebenepatrnější povědomí o tom, jak vypadá krajina kolem a jaké pamětihodnosti se v ní nacházejí.

Harris nám s železniční mapou Evropy v ruce nastínil cestu z Drážďan do Prahy, hlavního města Českého království, dále z Prahy do Olomouce, bývalého hlavního města Moravy, a odtud

Severní dráhou císaře Ferdinanda do železniční stanice Zauchtel neboli Suchdol, kde nás vyzvednou naši hostitelé z Nesseldorfu.

V tu chvíli jsem si uvědomil, že zřejmě existuje ještě čtvrtý druh cestovatelů, který tráví veškerý čas na nádražích a v železničních vagoncích, zcela uchvácen tím, co se míhá mezi stromy podél trati. Přiznávám však, že nikoho takového zatím osobně neznám.

Po těchto vyčerpávajících informacích Jiří prohlásil, že má žízeň (ještě jsem nezažil, že by ji neměl). I já usoudil, že trocha horké whisky s kolečkem citronu by mi udělala dobře. Všeobecným souhlasným mručením bylo tedy rozhodnuto – detailnější plánování necháme na následující večer.

Nasadili jsme si klobouky a vyrazili ven.

kapitola TŘETÍ

Zbytečnost seznamu věcí na cestu – Chvályhodný vliv alkoholu – Montmorencyho představa slastného života – Nepochopitelná záliba stavět hrady na nejvyšších místech v krajině – Návrh na psaní deníku à la Stanley – Jeho osud je však nejistý – Zřejmý nedostatek cestopisů v domácnosti

Následujícího večera jsme se opět sešli, abychom projednali a dohodli některé podrobnosti. Poučení předchozími zkušenostmi jsme ihned zavrhlí vytvořit seznam věcí, které si vezmeme s sebou.

Před pár lety, kdy jsme se rozhodli vyrazit si ve člunu na vodu, jsme se takový seznam pokusili sestavit, ale byl tak dlouhý, že by všechny ty věci neuvezl ani moderní parník. Jiří tehdy pro nesl rozumná slova, použitelná nejen při cestování, ale při putování životem vůbec: „Víte, jdeme na to úplně špatně. Nesmíme sepsat věci, které bychom chtěli mít s sebou, ale ty, bez kterých

se neobejdeme.“ Jak vidíte, Jiří se čas od času projevuje velmi rozumně. To byste se divili!

Od té doby jsme při každém dalším cestování zjistili, že věci, bez kterých se neobejdeme, je čím dál tím méně, až jsme nakonec dospěli k tomu, že na cestách jsou, mimo dýmku, tabák, kapsník a pár dalších osobních předmětů, jedinými nezbytnými zavazadly pas (pokud tedy cestujete do ciziny) a hlavně svazek cestovních šeků. Ten má navíc tu ohromnou výhodu, že nikdy nemůže být (alespoň v našem případě) velkým a těžkým zavazadlem.

Za rozšíření cestovních šeků v Anglii mimochodem může, tak jako za mnoho jiných skvělých věcí, alkohol. Když totiž před několika desetiletími truhlář a baptistický kazatel Thomas Cook došel k závěru, že za všechny naše sociální problémy může alkoholismus a nízká vzdělanost, začal dopravovat své příznivce na protialkoholní shromáždění vlakem, aby se posléze začal věnovat organizaci cestování i pro lidi, pro něž není nějaká ta sklenička jedem a hříchem. Od toho byl pak jen krůček k hotelovým poukázkám a cestovním šekům. Však jsme si také hned na oslavu jeho skvělého nápadu dali skleničku.

Harris se navíc docela dobře zná s jedním z jeho vnuků, Bertíkem, a ten mu slíbil, že veškeré starosti s pasy, lodními a železničními lístky, stejně tak jako s rezervacemi hotelů, zařídí prostřednictvím jejich cestovní kanceláře. Ta dokonce vloni zorganizovala cestu německého císaře do Svaté země, tak to snad zvládne i s námi, jak konstatoval Harris. Bohužel Bertíkovi opomněl zmínit, že doposud nedědil po své bohaté tetičce, Jiří nevlastní banku,

v níž pracuje, a já po finanční stránce nejsem zdaleka tak úspěšným spisovatelem, jak by se mohlo na první pohled zdát. Pozdě však bychom honili...

Jakmile Montmorency uslyšel, že bychom měli spát jen po hotelích, nesmírně se rozveselil. Montmorencyho představa slastného života totiž znamená potulovat se kolem domů a stájí, shromáždit smečku těch nejhorších psů, které lze ve městě nalézt, a vést je do bitek s jinými příšernými psy. Tento návrh tedy okamžitě přijal za svůj.

Abychom si cestu řádně užili a vychutnali si všechny pamětihodnosti, které potkáme cestou, navrhl Harris rozdělit putování do kratších úseků přerušovaných pobyty na zajímavých místech. Po příjezdu do Hamburku se tam trochu porozhlédneme (po hospodách a restauracích, jak jsem v duchu podotkl, znaje Harris) a totéž učiníme v Berlíně, Drážďanech, Praze a Olomouci, neboť nových vjemů a poučení není nikdy dost.

Jiří k tomu podotkl, že jen doufá, že to nebude znamenat každé ráno časný budiček a šplhání do prudkých kopců jen z toho důvodu, že kdysi dávno měli nepochopitelnou zálibu ve stavění hradů na nejvyšších místech v krajině, a že je já ze stejně nepochopitelných důvodů toužím všechny navštívit. Harris ho však uchlácholil, že samozřejmě započneme každý den řádnou snídaní, a jal se vypočítávat, co vše si nechá naložit na talíř. Nebýt Montmorencyho, kterému nevadí komukoli skočit do řeči, byl by mluvil věčně. Takto po něm jen hodil trepkou a zmlkl.

Pokusil jsem se shromáždit všechny cestovní průvodce a různé cestopisy, které mám doma, abychom se předem alespoň trochu

poučili o zemích, do nichž budeme cestovat, ale našel jsem jen Stanleyho knihu *Temným kontinentem aneb K pramenům Nilu, kolem Velkých jezer rovníkové Afriky a podél Livingstonových vodopádů k Atlantickému oceánu*.

Připadala mi zcela nepoužitelná, ale Harris prohlásil, že popis divokých kmenů a jejich zvyklostí by se nám mohl v příštích dnech více než hodit. Jiří k tomu dodal, že bychom si též měli psát cestovní deník, kupříkladu s názvem *Do středu temné Evropy aneb divokým Saskem a podél zrádného Labe až k moravským pralesům* nebo *Tajemným Braniborskem až k rozbouřené Sprévě*, prostě něco na ten způsob.

To se nám zdálo velmi rozumné, a tak jsme Jiřího pověřili, aby takový deník během naší cesty vedl. Na to Jiří odpověděl, že vždy, když si někam vyrazíme, spočívá veškerá práce na něm, a proto navrhuje, abych psal deník já, neboť se stejně vždy jakékoli práci vyhýbám. S tím Harris kupodivu souhlasil; když jsem se ale tomu nařčení bránil a podotkl, že toho rozhodně vždy dělám víc než Harris, souhlasil s mými slovy zase Jiří. Jsem proto velmi zvědav, jak to s tím deníkem nakonec dopadne.

Žádný další cestopis jsem již nenašel, nepočítám-li tedy *Alenčina dobrodružství v zemi divů*, čímž naše vzdělávání se o krajích, do nichž se chystáme vyrazit, definitivně skončilo.

kapitola
ČTVRTÁ

Montmorency a kočky – Na scéně se objevuje velký kocour – Zdvorný rozhovor – Montmorencyho sečtělost – Kočka Šklíba – Příklady táhnou, zvláště ty špatné – Montmorency překonává bašibozuky – Poslední překážka zdolána – Pan Harold Wilson a jeho jediná skvrna – Zlomyslný nápad Šklíby a Montmorencyho – Úspěšné zařikávání ducha

Před lety, kdykoli Montmorency spatřil kočku, vyrazil ze sebe výkřik triumfální radosti a rozeběhl se, jak nejrychleji umí, za svou obětí.

Jednoho dne však narazil na kocoura, který už na první pohled vypadal, že prodělal více pouličních rvaček než veškeré Montmorencyho příbuzenstvo dohromady, a ten jej jediným, zdánlivě laskavým a mírně udiveným pohledem jednou provždy od pronásledování koček odradil.

Montmorency za ním pádil rychlostí 20 mil za hodinu, ale kocour nezrychlil, pokojně si vykračoval, a teprve když byl jeho pronásledovatel na yard od něho, otočil se, usedl doprostřed ulice a podíval se na Montmorencyho mírným, tázavým pohledem. Poté mezi nimi proběhl následující rozhovor.

Kocour: „Co pro vás mohu udělat?“

Montmorency: „Nic, nic, díky!“

Kocour: „Pokud něco potřebujete, neostýchejte se mne o to požádat.“

Couvající Montmorency: „Ne, opravdu ne... neobtěžujte se... obávám se, že jsem si vás s někým spletl. Promiňte, že jsem obtěžoval.“

Kocour: „Nic se nestalo, bylo mi potěšením. Opravdu pro vás nemohu nic udělat.“

Montmorency, stále couvaje: „Opravdu ne... díky... opravdu ne. Jste velice laskav. Na shledanou.“

Kocour: „Na shledanou.“

Protože je Montmorency zásluhou stálého nahlížení přes mé rameno sečtělý, vzal si k srdci jedno ze starých čínských naučení: „Nemůžeš-li ruku useknout, potřeš jí.“ Chová se proto od té doby ke kočkám v mezích svých možností přátelsky, to jest nevšímavě. Až na jednu jedinou výjimku, a tou je převtělená egyptská bohyně Bastet jménem Šklíba, kočka mé bývalé bytné paní Poppetsové. Tu Montmorency nekriticky obdivuje a miluje. Zvláště mu imponuje její schopnost spát kdekoli, polévkovou mísou počínaje a úzkým opěradlem židle konče. Jednou to dokonce zkoušel také; ten pád odnesl naštěstí jen leknutím a opěradlo židle několika